Нікола С.О.
к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ БАНКІВСЬКОЇ СТАБІЛЬНОСТІ УКРАЇНИ ЯК ВАЖЛИВА ПЕРЕДУМОВА НАЛЕЖНОГО ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР

Важливою передумовою належного фінансового забезпечення функціонування підприємницьких структур є стабілізація фінансово-економічної ситуації в країні. А це, в свою чергу, вимагає ефективно функціонуючої, надійної та розвиненої банківської системи.

Позитивні зміни, що відбулися у післякризовий період, не вирішили усіх наявних проблем. Так, досі відчутна тенденція до збільшення частки іноземного капіталу в сукупному капіталі банківської системи України, рівень непрацюючих «проблемних» кредитів зростає випереджальними темпами і сьогодні становить більше половини (52%) від усіх кредитів. Досить високим є рівень відсоткових ставок за кредитами для господарюючих суб'єктів, зберігаються високі ризики при здійсненні кредитування, а також рівень капіталізації банківської системи залишається все ще недостатньо високим. Наприклад, 42 банки (54,5% від всіх функціонуючих) мають статутний капітал менше 300 млн грн. Хоча варто зазначити, що НБУ затвердив пролонгацію граничних вимог до капіталу, - вимога до мінімального розміру капіталу у 300 млн. грн. перенесена на листопад 2020 року [1].

Досліджені мною тенденції банківської системи України дозволяють провести SWOT-аналіз, результати якого подані в таблиці 1.

Визначені проблеми та загрози (табл. 1) дозволяють виокремити наступні стратегічні пріоритети для підвищення стабільності банківської системи України.

1. Удосконалення структури банківського сектору. Враховуючи погіршення структури банківського сектору у зв’язку з збільшенням частки іноземного капіталу в сукупному капіталі банківської системи, необхідно збільшити для іноземних банків поріг входження до української банківської системи та запобігти проникненню фінансово нестійких банківських груп.

2. Сприяння зростанню рівня капіталізації банківської системи. Ключовим фактором фінансової кризи була недостатність власного капіталу банків. Ліквідація банківських установ через недостатню капіталізацію стала

вагомою проблемою у забезпеченні стабільності банківської системи. Високий рівень капіталізації дозволяє досягти стабільності у банківському секторі країни, тому потрібно залучити капітал у банківську систему за рахунок коштів акціонерів та підтримувати прозорість та відкритість банківської системи.

Таблиця 1

SWOT-аналіз чинників впливу на банківську систему України

	Позитивний вплив	Негативний вплив
	Сильні сторони	Слабкі сторони
Внутрішнє середовище	- розгалужена мережа банків; - широкий асортимент банківських продуктів та послуг; - покращення значень достатності капіталу, рентабельності активів і власного капіталу; - використання сучасних інформаційних технологій; - наявність зарплатно-карткових проектів, мережі терміналів і банкоматів.	- недостатній рівень капіталізації; - висока частка проблемних кредитів; - недостатній рівень залучення депозитів; - низька якість активів; - високі відсоткові ставки за виданими кредитами; - непрозорість внутрішнього контролю; - недостатня диверсифікація кредитного портфеля; - недосконалість законодавства.
	Можливості	Загрози
Зовнішнє середовище	- вдосконалення законодавства у сфері банківської системи; - збільшення розміру власного капіталу банків; - покращення якості активів; - покращення інвестиційного клімату; - зниження рівня інфляції; - зростання рівня доходів населення; - відновлення довіри населення до банків.	- продовження функціонування банківських установ із низькою фінансовою стійкістю; - високий рівень доларизації економіки; - низький рівень захисту прав кредиторів; - зростання інфляції та відсоткових ставок; - зниження довіри клієнтів; - зниження впливу банківської системи на розвиток реального сектору економіки.

Джерело: Складено автором.

3. Зменшення концентрації непрацюючих кредитів. Зростання непрацюючих кредитів призводить до потреби у формуванні великих обсягів резервів, зниження ефективності банківської діяльності та навіть збитковості, а також негативно впливає на достатність власного капіталу банків. Тому нагальним залишається зменшення частки «проблемних кредитів» у банківській системі і покращення внутрішнього контролю та аудиту банків.

4. Підвищення рівня прибутковості. Проблеми перевищення витрат над доходами є визначальними для стабільності національної банківської системи. Зараз перед банками постала гостра необхідність збільшення темпів зростання активів, які приносять процентний дохід, та їх якості. Українським банкам необхідно нарощувати обсяг залучених ресурсів та знайти нових позичальників. Також необхідним залишається розробка фінансових планів та проведення аудиту, який дозволяв би спрогнозувати доходи, витрати та прибуток банків хоча б на середньотерміновий період.

5. Залучення депозитних коштів. Для того, щоб активізувати процес залучення коштів, необхідно перш за все орієнтуватися на потреби власних чи потенційних клієнтів, впроваджувати сучасні технології, пропонувати нові види банківських депозитів з вигідними вкладнику відсотками. Для збільшення довіри вкладників - потрібно створити зовнішній захист депозитів, надавати гарантії повернення вкладів на випадок банкрутства за рахунок створення спеціальних фондів.

Література

1. Національний банк пом’якшив графік збільшення мінімального розміру статутного та регулятивного капіталу банків. URL: https://bank.gov.ua/news/all/natsionalniy-bank-pomyakshiv-grafik-zbilshennya-minimalnogo-rozmiru-statutnogo-ta-regulyativnogo-kapitalu-bankiv (дата звернення: 21.02.2020).